

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 listopada 2015 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu w XVII Wydziale Karnym-Odwoławczym

w składzie:

Przewodniczący: SSO Alina Siatecka

Sędziowie: SO Dariusz Kawula (spr.)

SO Justyna Andrzejczak

Protokolant: st. prot. sąd. Karolina Tomiak

przy udziale Marzanny Woltmann – Frankowskiej prokuratora Prokuratury Okręgowej

po rozpoznaniu w dniu 3 listopada 2015 r.

sprawy **M. M.** oskarżonego o przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Wolsztynie

z dnia 18 czerwca 2015 roku, sygn. akt. II K 49/15

1. utrzymuje zaskarżony wyrok w mocy,
2. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. Włodzimierza Trudnowskiego kwotę 516,60 zł brutto tytułem kosztów pomocy prawnej z urzędu za postępowanie odwoławcze,
3. zwalnia oskarżonego M. M. od kosztów sądowych postępowania odwoławczego, w tym od opłaty za II instancję w całości.

Justyna Andrzejczak Alina Siatecka Dariusz Kawula

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 18 czerwca 2015r., w sprawie II K 49/15, Sąd Rejonowy w Wolsztynie **uznał oskarżonego M. M. za winnego popełnienia przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.**, popełnionego na szkodę (...) sp. z o.o. z siedzibą w K.i za ten czyn na podstawie art. 286 § 1 k.k. wymierzył mu karę 8 miesięcy pozbawienia wolności. Na podstawie art. 619 § 1 k.p.k. w zw. z art. 618 § 1 pkt 11 k.p.k. oraz § 2 ust. 1-3 i § 14 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Ministerstwa Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez adwokata ustanowionego z urzędu, zasądzone od Skarbu Państwa na rzecz adwokata Włodzimierza Trudnowskiego kwotę 516,60 zł brutto, tytułem nieopłaconych kosztów obrony udzielonej oskarżonemu z urzędu. Na zasadzie art. 624 § 1 k.p.k. i art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973r. o opłatach w sprawach karnych zwolniono oskarżonego od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów postępowania, w tym od uiszczenia opłaty (k. 463-464 akt).

Przedmiotowy wyrok zaskarżył **apelacją obrońca oskarżonego**, kwestionując go w części dotyczącej rozstrzygnięcia o karze i zarzucając mu jej rażącą surowość, która polega na wymierzeniu oskarżonemu kary pozbawienia wolności przekraczającej dolne zagrożenie ustawowe oraz bez warunkowego zawieszenia jej wykonania.

W konsekwencji podniesionego zarzutu, apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez wymierzenie kary pozbawienia wolności w wysokości 6 miesięcy i warunkowe zawieszenie jej wykonania (k. 481 akt).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy oskarżonego M. M. okazała się bezzasadna i nie zasługiwała na uwzględnienie.

Na wstępie należy zauważyć, iż Sąd I instancji rozważył wszystkie dowody i okoliczności ujawnione w toku przewodu sądowego, a na ich podstawie dokonał w pełni prawidłowych ustaleń faktycznych. Sąd Rejonowy do przypisanego oskarżonemu czynu zastosował też prawidłową kwalifikację prawną. Należycie przy tym wykazał winę i sprawstwo oskarżonego M. M., a swoje stanowisko w sposób całkowicie przekonujący umotywował w pisemnym uzasadnieniu. Uzasadnienie to jako pełne, jasne i logiczne, odpowiada wymogom z art. 424 k.p.k., umożliwiając kontrolę odwoławczą zaskarżonego rozstrzygnięcia.

Przechodząc do analizy zaskarżonej części wyroku, tj. orzeczenia o karze, Sąd odwoławczy pragnie przypomnieć, że dyrektywy wymiaru kary zostały sformułowane w art. 53 k.k., zgodnie z którymi sąd wymierza karę według swojego uznania, w granicach przewidzianych przez ustawę, bacząc by jej dolegliwość nie przekraczała stopnia winy, uwzględniając stopień społecznej szkodliwości czynu oraz biorąc pod uwagę cele zapobiegawcze i wychowawcze, które ma osiągnąć w stosunku do skazanego, a także potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa. Wymierzając karę sąd uwzględnia w szczególności motywację i sposób zachowania się sprawcy, rodzaj i stopień naruszenia ciężących na sprawcy obowiązków, rodzaj i rozmiar ujemnych następstw przestępstwa, właściwości i warunki osobiste sprawcy, sposób życia przed popełnieniem przestępstwa i zachowanie się po jego popełnieniu, a zwłaszcza starania o naprawienie szkody lub zadośćuczynienie w innej formie społecznemu poczuciu sprawiedliwości.

Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego rażąca niewspółmierność wymierzonej oskarżonemu kary w rozumieniu art. 438 pkt 4 k.p.k. zachodzi wtedy, gdy suma zastosowanych kar i środków karnych orzeczonych za przypisane oskarżonemu przestępstwo nie uwzględnia należycie stopnia społecznego niebezpieczeństwa tego czynu (obecne określenie ustawowe odnosi się do szkodliwości społecznej czynu sprawcy) oraz nie realizuje w wystarczającej mierze celów kary w zakresie społecznego jej oddziaływania oraz celów zapobiegawczych i wychowawczych, jakie ma osiągnąć w stosunku do skazanego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 05 lutego 1980 r., III KR 9/80, OSNPG 1980, z.11, poz. 139).

Sąd Okręgowy po wnikliwej analizie całokształtu ustaleń Sądu Rejonowego w przedmiotowej sprawie nie dopatrył się okoliczności, które uzasadniałyby przychylenie się do wniosku apelującego i złagodzenie elementów kary wymierzonej oskarżonemu zaskarżonym wyrokiem poprzez wymierzenie mu kary pozbawienia wolności w mniejszym rozmiarze i zastosowanie instytucji warunkowego zawieszenia jej wykonania. Sąd I instancji w sposób należyty ustalił wymiar kary dla oskarżonego M. M.. Orzeczona kara jest karą adekwatną do stopnia winy oskarżonego oraz rozmiarów społecznej szkodliwości popełnionego przez niego czynu. Sąd Rejonowy kształtując jej wymiar w sposób należyty wziął pod uwagę poszczególne okoliczności obciążające oraz okoliczności łagodzące, co w efekcie doprowadziło do sytuacji, wymierzenia kary ze wszech miar sprawiedliwej. Analiza akt sprawy, a w szczególności sporządzonego przez Sąd Rejonowy uzasadnienia zaskarżonego wyroku, nie pozwala w ocenie Sądu II Instancji uznać, iż w niniejszej sprawie sytuacja wymierzenia nadmiernie surowej kary miała miejsce. Wymierzona oskarżonemu kara oscylująca w dolnych granicach ustawowego zagrożenia z całą pewnością nie przekracza stopnia zawinienia i – co trzeba stanowczo podkreślić – dość wysokiego stopnia społecznej szkodliwości czynu oskarżonego, na co słusznie wskazał Sąd Rejonowy w motywach zaskarżonego wyroku. Uzasadnienie zaskarżonego wyroku w części dotyczącej wymiaru kary (k. 477-478 akt, str. 9-10 uzasadnienia) wskazuje przy tym, że Sąd I instancji przy wymiarze kary miał na uwadze podstawowe cele kary oraz uwzględnił wszystkie istotne okoliczności przemawiające zarówno na korzyść jak i niekorzyść oskarżonego. Nie ma zatem jakichkolwiek podstaw do wymierzenia oskarżonemu łagodniejszej kary.

Przede wszystkim zaznaczyć należy, że występki z art. 286 § 1 k.k. jest zagrożony jedynie karą pozbawienia wolności w rozmiarze od 6 miesięcy do lat 8. Ustawodawca nie pozostawił zatem sądowi orzekającemu możliwości wyboru wymierzenia kary innego, łagodniejszego rodzaju, jak np. kary ograniczenia wolności czy grzywny. Możliwości takiej, w realiach niniejszej sprawy, nie dają również przepisy ogólne kodeksu karnego (por. art. 58 k.k. i art. 59 k.k.) Zatem

Sąd Rejonowy mógł jedynie w granicach swojego uznania określić rozmiar kary pozbawienia wolności, uwzględniając przesłanki wymienione w art. 53 k.k. i bacząc na określone w przepisie art. 286 § 1 k.k. ustawowe zagrożenie za popełnienie występku oszustwa. Prawidłowo zatem Sąd I instancji, uwzględniając, szczegółowo wskazane niżej okoliczności łagodzące i obciążające wymierzył oskarżonemu karę pozbawienia wolności w rozmiarze 8 miesięcy, a następnie rozważył zasadność skorzystania w przypadku oskarżonego z dobrodziejstwa warunkowego zawieszenia orzeczonej kary.

Warto podkreślić, że przestępstwa przeciwko mieniu, w tym również występki oszustwa z art. 286 § 1 k.k., stały się w ostatnich czasach nagminne, co nakazuje im w sposób zdecydowany przeciwdziałać. Nadto, należy zauważyć, że w niniejszej sprawie zdecydowanie przeważały okoliczności przemawiające na niekorzyść oskarżonego. M. M. dopuścił się przedmiotowego czynu wbrew zasadom uczciwego obrotu, które winny przyświecać podmiotom prowadzącym działalność gospodarczą i wyrządził swojemu kontrahentowi szkodę majątkową w wysokości blisko 30 tysięcy zł. Nie może ująć również uwadze, że oskarżony był już uprzednio karany sędownie za przestępstwo umyślne, a niniejszego występku dopuścił się w okresie próby ustanowionym w sprawie II K 73/10 Sądu Rejonowego w Wolsztynie. Natomiast, jak trafnie wskazał Sąd Rejonowy, na korzyść oskarżonego przemawiał fakt, iż pierwotnie przyznał się on do popełnienia przestępstwa oraz złożył w dużej części wiarygodne wyjaśnienia. Mając jednak na uwadze nagromadzenie i ciężar gatunkowy okoliczności obciążających, w ocenie Sądu odwoławczego nie ma jakichkolwiek podstaw do wymierzenia oskarżonemu łagodniejszej kary. Nadto, uwzględniając także fakt, iż najwyższa kara za występki oszustwa to 8 lat pozbawienia wolności, trzeba stwierdzić, że określona przez Sąd I instancji kara w wysokości 8 miesięcy pozbawienia wolności wcale nie należy do rażąco surowych. Na zakończenie tej części rozważań, należy wskazać, iż Sąd Okręgowy podziela pogląd wyrażony w judykaturze, iż miarą surowości kary nie jest jej bezwzględny wymiar, ale stopień wykorzystania sankcji karnej przewidzianej dla danego przestępstwa (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 26 maja 2009r., w sprawie II AKa 95/09, KZS 2009/6/67). Powyższe pozwala stwierdzić, iż w realiach niniejszej sprawy, Sąd Rejonowy wymierzył oskarżonemu za popełniony czyn łagodną karę pozbawienia wolności, albowiem sięga ona dolnej granicy ustawowego zagrożenia, i zdecydowanie nie można uznać jej za surową, tym bardziej rażąco.

Sąd Odwoławczy w całości także akceptuje twierdzenie Sądu I instancji, że tylko izolacyjna kara pozbawienia wolności może wdrożyć oskarżonego do przestrzegania porządku prawnego i podziela stanowisko Sądu Rejonowego, który nie skorzystał z dobrodziejstwa warunkowego zawieszenia wykonania kary. Przypomnieć w tym miejscu wypada, że przesłanką do warunkowego zawieszenia wykonania orzeczonej kary jest przede wszystkim tzw. pozytywna prognoza względem oskarżonego. Sąd na podstawie wskazanych w art. 69 § 2 k.k. kryteriów musi bowiem dojść do przekonania, że sam fakt orzeczenia kary uświadomi sprawcy przestępstwa naganność jego postępowania i spowoduje, że będzie on w przyszłości szanował porządek prawny nawet, gdy orzeczona kara nie zostanie wykonana. Przesłankami do ustalenia pozytywnej prognozy są przede wszystkim: postawa oskarżonego, jego właściwości i warunki osobiste, dotychczasowy sposób życia oraz zachowanie się po popełnieniu przestępstwa. W niniejszej sprawie takiej pozytywnej prognozy kryminologicznej nie sposób w stosunku do M. M. postawić. Apelujący wyeksponował jedynie okoliczność, że oskarżony dopuścił się inkryminowanego czynu prawie 5 lat temu, będąc wówczas jedynie jednokrotnie karany, jednakże pominął szereg innych okoliczności, w tym także właściwości i warunki osobiste oskarżonego, które nie pozwalają przypuszczać, aby oskarżony nie ukarany należycie, szanował porządek prawny. Trzeba tu wskazać wielokrotną karalność sądową oskarżonego po 2010r., w tym za przestępstwa umyślne, a także za występki przeciwko mieniu. Orzekane za nie kary, zarówno nieizolacyjne, jak i bezwzględne pozbawienia wolności nie zdołały przekonać go do korekty swojego bezprawnego zachowania. Tym samym nie sposób uznać, aby przebywanie w warunkach wolnościowych przekonało go do zmiany swej postawy, nawet przy zastosowaniu maksymalnego okresu próby. Kolejno popełniane przez oskarżonego przestępstwa świadczą ewidentnie, że przypisane mu czyny, w tym będący przedmiotem niniejszego postępowania, nie stanowiły zdarzeń epizodycznych, a raczej że jest to wynik określonej lekceważącej postawy oskarżonego względem dóbr prawnie chronionych. Warto podkreślić, że przestępstwa przeciwko mieniu, w tym również występki oszustwa z art. 286 § 1 k.k., stały się w ostatnich czasach nagminne, co nakazuje im w sposób zdecydowany przeciwdziałać. Nie można pozwolić by w społeczeństwie wytworzyło się błędne przekonanie o niczym nieuzasadnionej pobłażliwości sądów wobec sprawców przestępstw,

których nie spotyka odpowiednia kara. W tej sytuacji tylko kara bezwzględnego pozbawienia wolności będzie mogła osiągnąć stawiane jej przez Kodeks karny cele. Oskarżony musi zrozumieć, że za swoje bezprawne postępowanie musi ponieść konsekwencje, zaś główną dolegliwością za popełniony czyn jest kara pozbawienia wolności, po to by przemyślał on swoje nieodpowiednie zachowanie i wyciągnął z niego właściwe wnioski na przyszłość.

Oczywiście chybiony był argument podniesiony przez apelującego, jakoby na rzecz tezy o surowości wymierzonej oskarżonemu kary miał świadczyć zawarty w akcie oskarżenia z dnia 27 lipca 2011r. wniosek w trybie art. 335 § 1 k.p.k. o dobrowolne poddanie się karze i wymierzenie jej z zastosowaniem dobrodziejstwa warunkowego zawieszenia wykonania orzeczonej kary pozbawienia wolności, skoro Sąd orzekający, po wysłuchaniu zresztą obrońcy oskarżonego zgłaszającego liczne wątpliwości w tym względzie, zdecydował się na podstawie art. 343 § 7 k.p.k. skierować sprawę na rozprawę i rozpoznać ją na zasadach ogólnych (k. 122-123 akt).

Reasumując, wymierzona oskarżonemu kara nie jest karą szczególnie surową. Jej wymiar jest w pełni adekwatny do stopnia społecznej szkodliwości czynu jakiego dopuścił się oskarżony oraz jego pełnego zawinienia i w sposób należyty osiągnie cele z zakresu prewencji zarówno ogólnej, jak i szczególnej. W ocenie Sądu odwoławczego, całokształt dolegliwości i skutków prawnych wynikających z rozstrzygnięcia o karze względem oskarżonego stanowić będzie realną represję, która winna uświadomić oskarżonemu nieopłacalność popełniania przestępstw i spełnić w ten sposób swój cel nie tylko zapobiegawczy, ale i wychowawczy. Bezwzględna kara pozbawienia wolności, w rozmiarze 8 miesięcy, winna zagwarantować, że M. M. przemyśli swoje nieodpowiednie zachowanie i wyciągnie z niego właściwe wnioski na przyszłość. Decyzja ta jest więc wyrazem racjonalizmu w wymiarze kary.

Zważając zatem na powyższe, za w pełni uzasadnione należy uznać rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego w zakresie kary, a tym samym z uwagi na bezzasadność apelacji obrońcy oskarżonego, zaskarżony wyrok należało utrzymać w mocy. Jak wcześniej zaznaczono, obrońca oskarżonego nie zawarł w swojej apelacji żadnych rzeczowych argumentów, które mogłyby doprowadzić do zmiany, bądź uchylenia zaskarżonego wyroku.

Sąd Okręgowy, na podstawie § 14 ust. 2 pkt 4 i § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zmianami), zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adwokata Włodzimierza Trudnowskiego kwotę 516,60 zł brutto (tj. 420,00 zł netto + 23% VAT w kwocie 96,60 zł) tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu M. M. z urzędu w postępowaniu odwoławczym (pkt 2 wyroku).

Sąd Okręgowy, w pkt 3 wyroku, na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. w zw. z art. 634 k.p.k. oraz art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 23.06.1973 r. o opłatach w sprawach karnych (tj. z 1983 r. Dz. U. Nr 49, poz. 223 ze zmianami), zwolnił oskarżonego od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych za instancję odwoławczą, w tym nie wymierzył mu opłaty za II instancję, albowiem mając na uwadze orzeczoną karę o charakterze izolacyjnym należało uznać, że ponoszenie kosztów sądowych byłoby dla niego zbyt uciążliwe.

Justyna Andrzejczak Alina Siatecka Dariusz Kawula